

Όμιλος Φιλαναγνωσίας & Βιβλιοθήκης ΓΕΛ Αγιάς

ΟΜΑΔΑ: *Chapter Chatters*

- Αρετή Γαρόφλου
- Αντωνία Μαρούδα
- Χρυσάνθη Γουργιώτη
- Αντωνία Μαγκιώση

Όταν η λογοτεχνία συναντά την οικολογική κρίση...

Με αφορμή τη νουβέλα του Π. Χατζημωυσιάδη “Νώε”

ΟΜΑΔΑ: *Chapter Chatters*

- Αρετή Γαρόφλου
- Αντωνία Μαρούδα
- Χρυσάνθη Γουργιώτη
- Αντωνία Μαγκιώση

Περιεχόμενα

01 Εισαγωγή

Λίγα λόγια για τον συγγραφέα

02 Σύνοψη της ιστορίας

Παρουσίαση της κατάστασης και του ήρωα της ιστορίας

03 Τα μηνύματα του βιβλίου

- Κλιματική αλλαγή: συνέπειες και τρόποι αντιμετώπισης
- Η αξία της λογοτεχνίας

04 Τελικός προβληματισμός

Συμπεράσματα

01 Εισαγωγή

“Νώε”: Μια δυστοπία που μας αφορά

Λίγα λόγια για τον συγγραφέα Παναγιώτη Χατζημωυσιάδη

The background is a painting of a seascape. In the foreground, dark, jagged rocks are partially submerged in turbulent, dark green and blue water. The middle ground shows the sea stretching towards a distant, hazy horizon. The sky is filled with heavy, white and grey clouds, suggesting an approaching storm. The overall mood is dramatic and somber.

Πριν απ' αυτό...

«Τι θα έκανες αν ξυπνούσες μια μέρα
και έβλεπες τον κόσμο να βυθίζεται;»

A. Ρεαλιστική προσέγγιση:

- Θα προσπαθούσα να βρω ένα ασφαλές μέρος και να επιβιώσω με ό,τι μέσα διαθέτω.
- Θα έψαχνα να δω αν υπάρχουν άλλοι επιζώντες για να οργανωθούμε.
- Θα προσπαθούσα να βρω τροφή, νερό και τρόπους επικοινωνίας.

B. Αισιόδοξη/Συνεργατική στάση:

- Θα προσπαθούσα να βοηθήσω όσους περισσότερους ανθρώπους μπορώ.
- Θα αναζητούσα τρόπους να δημιουργήσουμε μια νέα κοινωνία βασισμένη στη συνεργασία.
- Θα προσπαθούσα να σώσω στοιχεία του πολιτισμού μας, όπως έκανε ο Νώε με τις ιστορίες του.

Γ. Αρνητική/Πεσιμιστική στάση:

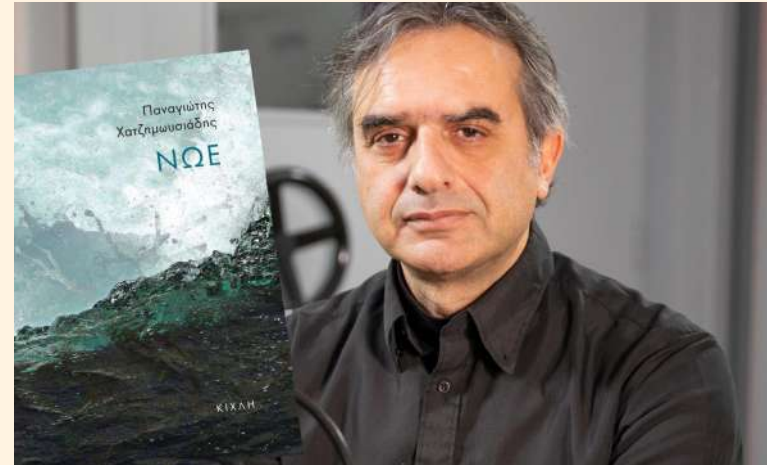
- Δεν θα ήξερα τι να κάνω, θα πανικοβαλλόμουν.
- Θα απογοητευόμουν, γιατί ξέρω ότι αυτή η καταστροφή είναι αποτέλεσμα των πράξεων μας.
- Θα σκεφτόμουν ότι όλα τελείωσαν και δεν υπάρχει ελπίδα.

Παναγιώτης Χατζημωυσιάδης, ο συγγραφέας του *Νώε*

Ο Παναγιώτης Χατζημωυσιάδης γεννήθηκε το 1970 στο Δυτικό Πέλλας, όπου ζει μέχρι σήμερα. Εργάζεται ως φιλόλογος στη μέση εκπαίδευση και, όπως ο ίδιος μας είπε, την εμπλοκή του με τη συγγραφή την οφείλει στη σχέση του με την εκπαίδευση. Το συγγραφικό του έργο απαρτίζεται από 3 συλλογές διηγημάτων, 4 μυθιστορήματα και μία ποιητική συλλογή. Το 2021 το μυθιστόρημά του **Έξοδα νοσηλείας** τιμήθηκε με το Ειδικό Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για βιβλίο που προάγει σημαντικά τον διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα και το 2022 το μυθιστόρημά του **Το χιόνι των Αγράφων** απέσπασε το Βραβείο Μυθιστορήματος του περιοδικού *Ο Αναγνώστης*.

Με τη νουβέλα του **Νώε**, που κυκλοφόρησε το 2024, ασχοληθήκαμε φέτος στον Όμιλο.

02 Σύνοψη της ιστορίας

Παρουσίαση της καταστροφής

Από το οπισθόφυλλο του βιβλίου...

Η θερμοκρασία ανεβαίνει, οι πάγοι λιώνουν, οι ωκεανοί διαστέλλονται. Τεράστιες ποσότητες υδάτων κατακλύζουν την ξηρά, ολόκληρες πολιτείες καταποντίζονται. Ο ήρωας του βιβλίου επιβιώνει για 60 περίπου μέρες, αφού έρχεται σε επαφή με ποικίλα πρακτικά, υπαρξιακά και ηθικά ζητήματα. Στην Κιβωτό του εκτός από τον σκύλο του, τον Παρασκευά, τον συντροφεύουν συγγραφείς, στοχαστές και καλλιτέχνες - η μνήμη ενός ολόκληρου πολιτισμού που παραμένει ζωντανός μέσα από τις αφηγήσεις του. Ο “Νώε”, μια οικολογική και πολιτική δυστοπία, μιλά για ένα μέλλον που είναι ήδη παρόν...

Ο ήρωας

Ο ήρωας του **Νώε** δεν έχει όνομα ούτε κινείται σε τόπο και χρόνο που ο συγγραφέας επιδιώκει να προσδιορίσει.

Είναι ένας άνθρωπος απλός, με αδυναμίες και ελαττώματα, μοναχικός, λίγο “λοξός” -σύμφωνα με τον ίδιο τον συγγραφέα.

Πρόκειται για έναν αντι-ήρωα, ο οποίος καλείται να επιβιώσει μέσα στην απόλυτη οικολογική καταστροφή.

Ωστόσο, όπως ο ίδιος ο ήρωας λέει:

“Μπορεί ο καταποντισμός να είναι ένας, μα στην πραγματικότητα είναι πολλοί -πριν, κατά τη διάρκεια και κυρίως μετά.”

Διαπιστώνουμε ότι υπάρχει...

- **Οικολογική κρίση**

Τεράστιες ποσότητες υδάτων κατακλύζουν τη γη, δημιουργώντας ένα δυστοπικό σκηνικό οικολογικού καταποντισμού.

- **Ηθική, πολιτική, κοινωνική κρίση**

Η οικολογική καταστροφή δεν είναι αυθόρμητη, αλλά οφείλεται σε βάθος χρόνου σε ηθικά, πολιτικά και κοινωνικά λάθη που οδήγησαν την ανθρωπότητα στην καταστροφή του περιβάλλοντος.

- **Κρίση πολιτισμού**

Ολόκληρη η κατάσταση αναδεικνύει μια βαθύτερη κρίση του πολιτισμού, που αφορά την ηθική και την κατεύθυνση στην οποία έχει οδηγηθεί η ανθρωπότητα.

Ο ήρωας, ο Παρασκευάς και ο αγώνας για επιβίωση.

Ο ήρωας βρίσκεται πάνω από 60 μέρες σε μία βάρκα που ο ίδιος κατασκεύασε δίνοντας έναν αβέβαιο αγώνα επιβίωσης. Δέχεται από την αρχή σχεδόν τού ταξιδιού του έναν σκύλο, τον Παρασκευά, ενώ αρνείται να βοηθήσει οποιονδήποτε άλλο, αφού, εάν το έκανε θα κινδύνευε ο ίδιος.

Ο Παρασκευάς θα αποδειχθεί τελικά σύντροφος αναντικατάστατος, ο καλύτερος ακροατής σε μια διαδρομή γεμάτη εσωτερικές αναζητήσεις και προβληματισμούς. Το παρελθόν συναντά το παρόν και η ελπίδα συγκρούεται με την απελπισία, την ώρα που ο ήρωας παλεύει να βρει νόημα μέσα στο χάος.

Τα έργα και οι στοχαστές που “συντροφεύουν” τον ήρωα.

Ο ήρωάς μας στην “κανονική” του ζωή είναι ιστορητής-αφηγητής. Η ιδιότητα αυτή θα του επιτρέψει κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του να διατρέξει ολόκληρη την ιστορία της ανθρωπότητας και να “συνομιλήσει” με συγγραφείς, στοχαστές και καλλιτέχνες από την Αναγέννηση και τον Διαφωτισμό, καθώς ανακαλεί στη μνήμη του τα έργα τους. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύεται η δύναμη της Γλώσσας και όλης της πνευματικής παραγωγής του ανθρώπου, αρχαίας και της νεότερης.

Test γνώσεων

1. Πόσες μέρες επιβιώνει ο ήρωας στη βάρκα του;
 - τουλάχιστον 30 μέρες
 - τουλάχιστον 45 μέρες
 - τουλάχιστον 60 μέρες

2. Ποιος είναι ο μοναδικός ζωντανός σύντροφος του ήρωα;
 - Ένας παπαγάλος
 - Ένας σκύλος
 - Ένας γλάρος

3. Τι «σώζει» ο ήρωας εκτός από τον εαυτό του και τον σκύλο του;
 - Πνευματικό πολιτισμό
 - Φαγητό για όλο τον κόσμο
 - Άλλους ναυαγούς

03 Τα μηνύματα της ιστορίας

Ο ήρωας του **Νώε** βρίσκεται σε μια συνεχή αναζήτηση τόσο εξωτερική, όσο και εσωτερική. Πίσω από την οικολογική καταστροφή διαβλέπει τα βαθύτερα αίτιά της: ηθικά, πολιτικά, κοινωνικά και, τελικά, την κρίση του ίδιου του ανθρώπινου πολιτισμού. Μέσα από την ιδιότητά του ως ιστορητής-αφηγητής διατρέχει ολόκληρη την ιστορία της ανθρωπότητας και μας προσκαλεί να αναρωτηθούμε μαζί του σχετικά με την ανθρώπινη φύση:

- Πώς ο άνθρωπος, ενώ καταστρέφει τον κόσμο, έχει παράλληλα δημιουργήσει έναν σπουδαίο πνευματικό πολιτισμό;
 - Είναι εφικτή η αλλαγή πορείας ή η ιστορία επαναλαμβάνεται αέναα και καταστροφικά;
 - Μπορεί η γλώσσα, η τέχνη και η διάνοηση να λειτουργήσουν ως οδηγοί για μια νέα πορεία ζωής;
- Ωστόσο μέσα από αυτή τη διαδρομή η αφήγηση δεν προσφέρει έτοιμες λύσεις, αλλά καλεί τον αναγνώστη να προβληματιστεί και να δράσει.

Η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειές της

ΟΡΙΣΜΟΣ: Η κλιματική αλλαγή είναι η μακροχρόνια μεταβολή των κλιματικών συνθηκών της Γης, κυρίως λόγω ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, όπως η καύση ορυκτών καυσίμων, που αυξάνουν τα αέρια του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα.

Η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειές της

Ως συνέπειες της κλιματικής αλλαγής θεωρούνται:

1. Άνοδος της θερμοκρασίας – Αύξηση της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας.
2. Ακραία καιρικά φαινόμενα – Συχνότεροι και εντονότεροι καύσωνες, καταιγίδες και τυφώνες.

Η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειές της

3. Άνοδος της στάθμης της θάλασσας – Λιώσιμο των πάγων και απειλή για παράκτιες περιοχές.
4. Βιοποικιλότητα σε κίνδυνο – Εξαφάνιση ειδών λόγω αλλαγής οικοσυστημάτων.
5. Επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία – Αύξηση ασθενειών λόγω υψηλών θερμοκρασιών και μόλυνσης.

Πώς μπορεί ο πολίτης να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος;

1. Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας

- Χρήση λαμπτήρων LED και ενεργειακά αποδοτικών συσκευών.
- Απενεργοποίηση ηλεκτρικών συσκευών, όταν δεν χρησιμοποιούνται.
- Εξοικονόμηση νερού με προσοχή στη χρήση του.

Πώς μπορεί ο πολίτης να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος;

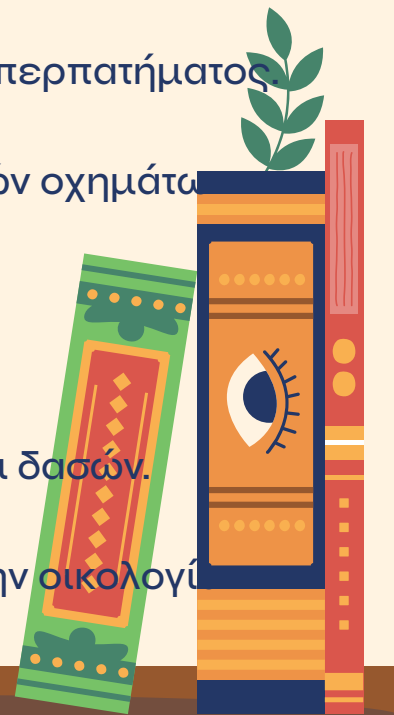

2. Επιλογή βιώσιμων μετακινήσεων

- Προτίμηση των δημόσιων συγκοινωνιών, του ποδηλάτου ή του περπατήματος
- Χρήση αυτοκινήτων με χαμηλές εκπομπές ρύπων ή ηλεκτρικών οχημάτων

3. Συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δράσεις

- Εθελοντική συμμετοχή σε καθαρισμούς παραλιών, πάρκων και δασών.
- Υποστήριξη οργανώσεων που προωθούν τη βιωσιμότητα και την οικολογία

Πώς μπορεί ο πολίτης να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος;

4. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

- Εκπαίδευση γύρω από περιβαλλοντικά θέματα και διάδοση της γνώσης.
- Ενημέρωση για την ανακύκλωση και την κυκλική οικονομία.

Η συλλογική δράση ξεκινά από την ατομική ευθύνη.

Αν όλοι υιοθετήσουμε μικρές, καθημερινές αλλαγές, μπορούμε να συμβάλουμε στη διατήρηση ενός υγιούς και βιώσιμου περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές.

Test γνώσεων: Κλιματική αλλαγή & οικολογική ευθύνη

Οι παρακάτω προτάσεις είναι **Σωστές (Σ)** ή **Λάθος (Λ)**;

1. Η κλιματική αλλαγή οφείλεται αποκλειστικά σε φυσικά φαινόμενα, χωρίς να σχετίζεται με ανθρώπινες δραστηριότητες. ☐ Σ ☐ Λ
2. Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας σχετίζεται με το λιώσιμο των πάγων. ☐ Σ ☐ Λ
3. Η χρήση λαμπτήρων LED μπορεί να συμβάλει στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. ☐ Σ ☐ Λ
4. Οι καύσωνες και οι τυφώνες μειώνονται όσο αυξάνεται η μέση παγκόσμια θερμοκρασία. ☐ Σ ☐ Λ
5. Οι βιώσιμες μετακινήσεις περιλαμβάνουν την προτίμηση του αυτοκινήτου σε σχέση με τα μέσα μαζικής μεταφοράς. ☐ Σ ☐ Λ
6. Η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση γύρω από περιβαλλοντικά ζητήματα αποτελούν έναν τρόπο συμβολής στην προστασία του περιβάλλοντος. ☐ Σ ☐ Λ

Η Λογοτεχνία ως μνήμη του πολιτισμού-Τα βιβλία ως «Κιβωτός γνώσης»

Ένα από τα μηνύματα του **Νώε**, που αναδείχθηκε και στη συζήτησή μας με τον συγγραφέα Παναγιώτη Χατζημωυσιάδη, αφορά την αξία της λογοτεχνίας.

Η λογοτεχνία αποτελεί έναν από τους θεμέλιους λίθους του πολιτισμού, καθώς λειτουργεί ως μέσο για τη διατήρηση της συλλογικής μνήμης της ανθρωπότητας. Μέσα από τα βιβλία διασώζονται οι γνώσεις, οι αξίες, οι παραδόσεις και οι εμπειρίες των ανθρώπων. Τα βιβλία τις μεταβιβάζουν από γενιά σε γενιά και γι' αυτό αποτελούν μια αληθινή «Κιβωτό γνώσης».

Πώς τα βιβλία διατηρούν τη μνήμη του πολιτισμού;

1. **Καταγραφή Ιστορικών Γεγονότων**
Τα βιβλία, τόσο τα ιστορικά όσο και τα λογοτεχνικά, αποτυπώνουν σημαντικά γεγονότα, πολέμους, επαναστάσεις και κοινωνικές αλλαγές. Έργα, όπως η «Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου» του Θουκυδίδη ή το «Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ», αποτελούν πολύτιμες πηγές για την κατανόηση του παρελθόντος.
2. **Διατήρηση Πολιτιστικών και Ηθικών Αξιών**
Μέσα από τη λογοτεχνία μεταφέρονται οι αξίες, τα ιδανικά και τα ήθη μιας εποχής. Οι αρχαίες τραγωδίες του Σοφοκλή και του Ευριπίδη, τα έργα του Σαίξπηρ ή τα μυθιστορήματα του Ντοστογιέφσκι μας προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις για τις κοινωνικές και ηθικές αντιλήψεις του παρελθόντος.

Test γνώσεων : Το μήνυμα του ΝΩΕ για την κλιματική αλλαγή και τη φύση

1. Ποιο μήνυμα περνάει το βιβλίο για την αλληλεπίδραση του ανθρώπου με το περιβάλλον;

- * Ο άνθρωπος μπορεί να εκμεταλλεύεται τη φύση χωρίς συνέπειες.
- * Η ισορροπία μεταξύ ανθρώπου και φύσης είναι απαραίτητη για την επιβίωση.
- * Το περιβάλλον είναι ανεξάρτητο από τις ανθρώπινες πράξεις.

2. Πώς παρουσιάζεται η κλιματική αλλαγή και οι φυσικές καταστροφές στο βιβλίο;

- * Ως αναπόφευκτα φαινόμενα που δεν μπορεί να επηρεάσει ο άνθρωπος.
- * Ως αποτέλεσμα των ανθρώπινων επιλογών, που μπορούν να οδηγήσουν σε καταστροφή ή σωτηρία.
- * Ως προσωρινά προβλήματα που δεν έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις.

3. Τι συμβολίζει η φύση στο βιβλίο;

- * Την αναγέννηση και την ελπίδα για ένα βιώσιμο μέλλον.
- * Έναν εχθρό που ο άνθρωπος πρέπει να τιθασεύσει.
- * Έναν αδιάφορο παράγοντα που δεν επηρεάζει τις ζωές των ανθρώπων.

4. Τι μήνυμα περνάει το βιβλίο για τη φύση;

- * Η φύση πάντα βρίσκει τρόπο να επιβιώσει ό,τι κι αν κάνει ο άνθρωπος;
- * Ο άνθρωπος είναι κομμάτι της φύσης και πρέπει να τη σέβεται;
- * Η φύση είναι ανεξάρτητη από τον άνθρωπο και δεν την επηρεάζουμε;

04 Τελικός προβληματισμός / Συμπεράσματα

“Είναι ήδη αργά ή μπορούμε να αλλάξουμε την πορεία μας;”

Δεν είναι αργά!

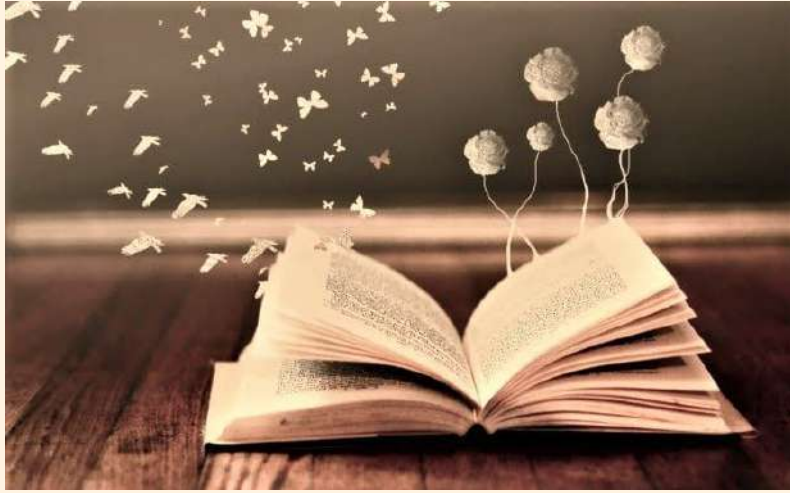
Αν δράσουμε τώρα, με υπευθυνότητα και συλλογική προσπάθεια, μπορούμε να αντιστρέψουμε τη ζημιά, να προστατεύσουμε το περιβάλλον και να δημιουργήσουμε ένα βιώσιμο μέλλον για όλους!

Όσο για τη λογοτεχνία....

ο ίδιος ο συγγραφέας λέει ότι

- κουβαλά και πρεσβεύει το ωραίο!
- δεν είναι πάντα ευχάριστη!
- εγείρει προβληματισμούς και μας αφυπνίζει!
- ο ρόλος της δεν είναι να δίνει έτοιμες λύσεις αλλά να αφήνει τον αναγνώστη ελεύθερο να σχηματίσει τη δική του άποψη για τον κόσμο!

Υλοποίηση παρουσίασης: Chapter Chatters

- Αντωνία Μαρούδα
- Αρετή Γαρόφλου
- Χρυσάνθη Γουργιώτη
- Αντωνία Μαγκιώση

CREDITS: This presentation template was created by [Slidesgo](#), and includes icons by [Flaticon](#), and infographics & images by [Freepik](#)

Υπεύθυνες καθηγήτριες

- Ευαγγελία Χρυσικοπούλου ΠΕ02
(Συντονίστρια Ομίλου)
- Μαρία Γκουντούλα ΠΕ02

Όμιλος Φιλαναγνωσίας
& Βιβλιοθήκης ΓΕΛ Αγιάς
2024-25

Ευχαριστούμε

